

RØROS KOMMUNE

Sentraladministrasjonen
Rådmannskontoret

dok 28

200605491 02.11.06
Ki-501

Kultur- og kirkedepartementet
Kirkeavdelingen
Postboks 8030
0030 OSLO

Røros, 01.11.2006

Vår ref.	Løpenr.	Arkivkode	Saksbehandler	Deres ref.
06/01057-009	006571/06	022 &13	Erling Sven Busch 72 41 94 13	

HØRING AV NOU 2006: 2 - STATEN OG DEN NORSKE KIRKE

Fra møtet i Kommunestyret den 26.10.2006, saksnr 0044/06.

Det underrettes herved om at det er fattet følgende vedtak:

- Pkt. 1. Røros kommune ønsker at dagens statskirkeordning organiseres som en lovforankret folkekirke. (Dette ved særlov gitt av Stortinget).
- Pkt. 2. Øverste myndighet legges til Kongen i kirkelig Statsråd.
- Pkt. 3. Biskoper og prester utnevnes av Kongen i kirkelig statsråd.
- Pkt. 4. Røros kommune ønsker at den lokale kirke skal stå for gravferdsforvaltningen.
- Pkt. 5. Røros kommune mener alle lønninger og personalkostnader benyttet til drift av kirken uavkortet overføres fra stat til kommune.
- Pkt. 6. Staten må ta det hele og fulle drifts- og vedlikeholdsansvaret/kostnader for kulturmonumentale kirkebygg, eksempelvis Nidarosdommen og Bergstadens Ziir. Forøvrig bør staten ha ansvaret for verneverdige fredede kirker.

Med hilsen

Henrik Grønn
Rådmann

Vedlegg:
Særutskrift
Spørreskjema

Postadresse	Besøksadresse	Telefon	Telefaks	Org.nr: NO 939 898 743 MVA
Bergmannsgt. 19 7374 RØROS	Bergmannsgt. 19 7374 RØROS 0801.5920301	72 41 94 00 E-post: postmottak@roros.kommune.no	72 41 94 04	Bankgiro: 4280.05.23022 Postgiro:

SÆRUTSKRIFT**Arkivsak:** 06/01057

Saksnr.	Utvalg	Møtedato
0087/06	Formannskapet	03.10.2006
0090/06	Formannskapet	17.10.2006
0044/06	Kommunestyret	26.10.2006

HØRING AV NOU 2006: 2 - STATEN OG DEN NORSKE KIRKE**Arkiv:** 022 &13**Arkivsaksnr.:** 06/01057**Saksbehandler:**

Erling Sven Busch

Vedlegg:

Stat-kirkeinnstillingen, kort versjon

Spørreskjema

Andre dokumenter i saken:

Ingen

Gjønnsutvalget (ledet av fylkesmann Kåre Gjønnes fra Sør-Trøndelag) avga sin innstilling om forholdet mellom staten og Den norske kirke i januar i år. Kommunene er ved siden av en rekke andre offentlige organer og private institusjoner invitert til å uttale seg om innstillingen.

I høringsbrevet skriver statsråd Trond Giske at formålet med utredningsarbeidet var å skaffe grunnlag for å treffe beslutning om statskirkeordningen skal videreføres, reformeres eller avvikles. Med henblikk på dette formålet ble utvalget bedt om å vurdere statskirkeordningen i sin helhet, mulige eller ønskelige reformer innenfor ordningen og alternativ til statskirkeordningen. Utvalget skulle også vurdere ulike finansieringsordninger, gravferdsforvaltningen, ordninger for ivaretagelse av fredede og verneverdige kirker og ulike eiendomsrettslige spørsmål.

Kirkeordning	Grunnlovsforankret folkekirke	Lovforankret folkekirke	Selvstendig folkekirke
Rettslig forankring	Grunnloven	Særlov gitt av Stortinget	Trossamfunnsloven
Øverste myndighet	Kongen i kirkelig statsråd	Kirkemøtet	Kirkemøtet
Utnevning av biskoper og proster	Kongen i kirkelig statsråd (ev. bare biskoper)	Kirken står fritt	Kirken står fritt

Utvalgets flertall, 18 av de 20 medlemmene, anbefaler at statskirkeordningen oppheves. Blant flertallet anbefaler 14 medlemmer at Den norske kirke organiseres som en "lovforankret folkekirke", mens fire medlemmer anbefaler at Den norske kirke etableres som et selvstendig trossamfunn på lik linje med andre tros- og livssynssamfunn. To av utvalgets medlemmer anbefaler at dagens statskirkeordning videreføres innenfor gjeldende grunnlovsbestemmelser.

Når det gjelder finansieringen, kommer utvalget med ulike anbefalinger i forhold til de tre hovedmodellene. Flertallet går likevel inn for at offentlige bevilgninger fortsatt skal stå for hovedfinansieringen av Den norske kirkes virksomhet. Medlemsbidrag vurderes også som finansieringskilde, enten som hovedfinansieringsmåte eller som supplement til offentlige tilskudd.

Statsråden ønsker høringsinstansenes syn på de overordnede spørsmålene som gjelder statskirkeordningen og den framtidige organiseringen og finansieringen av Den norske kirke. Men det er også ønskelig å få synspunkter på de andre forslagene som utvalget har kommet med.

Til høringen er vedlagt et skjema som høringsinstansene er bedt om å fylle ut og returnere sammen med sin uttalelse. Selv om det er utfordrende å gi uttrykk for sammensatte oppfatninger gjennom avkryssingsmetoden, ønsker likevel rådmannen at formannskapet krysser av for de alternativene som ligger nærmest den enkelte kommunens sitt syn. Statsråden ønsker for kollegiale organer at også stemmetall ved eventuell uenighet fremgår av høringsuttalelsen.

Røros kommunes høringssvar

Rådmannen finner det vanskelig å invitere til vedtak som direkte går på tros- og livssynsspørsmåls forankring innenfor kirkeordningen. En fremmer følgelig i tre punkter de hovedsynspunkter som er nedfelt i stat-kirkeutvalgets innstilling.

Kommunen har sterke interesser knyttet til kirkens økonomi. Flertallet i utvalget foreslår at offentlige bevilgninger skal stå for hovedfinansieringen. Staten bør gi tilskudd som dekker lønninger og øvrige personalkostnader. Det foreslås at kommunene skal gi tilskudd som dekker bygging, vedlikehold, forvaltning og drift av kirkebygg.

Et mindretall i utvalget foreslår at den offentlige bevilgningen i sin helhet kommer fra staten.

Gravferdsforvaltningen

Et flertall på 17 av utvalgets 20 medlemmer anbefaler at gravferdsloven endres slik at hovedprinsippet blir at kommunen skal ha ansvaret for gravferdsforvaltningen. Gravferd er en allmenn oppgave som bør ivaretas av det offentlige. Begrunnelsen er at kommunene er en tros og livssynsmessig nøytral instans. Skillet mellom de juridiske og praktiske sider og de religiøse sider blir tydeligere.

Utvalgets mindretall konstaterer at det ikke er registrert noe ønske i flertallet av befolkningen om å flytte ansvaret over på kommunene. De fleste er fornøyd med måten kirkelig fellelsråd ivaretar ansvaret på. Mindretallet ønsker at kirkelig fellelsråd fortsatt skal beholde ansvaret, både fordi de fleste gravferder skjer etter kirkens ritualer og fordi kirkebygg og kirkegårder utgjør en integrert helhet.

Fredede og verneverdige kirker

Røros kirke (Bergstadens Ziir) er en verneverdig kirke som sto ferdig i 1784. Dette er Norges femte største kirke og rangert blant de 10 viktigste og mest verdifulle etterreformatoriske kirkebygg i landet (Jon Brønne, NIKU rapportert 1,1997).

Etter dagens ordning har kommunen det økonomiske ansvar for kirker og kirkegårder, samt lønn til det personell som er nødvendig for driften. Staten lønner prestene.

Å stå for drift og vedlikehold av kirkebygg er blant de viktigste oppgavene kommunen har på det kirkelige området. Røros kirke har gjennomgått to større restaureringer, den første var ferdig i 1917 og den andre i 1962. I årene etter 1962 har bevilgningene til vedlikehold ikke vært tilstrekkelig, noe som har ført til at Røros kirke er forfalt betydelig de siste tiår.

Saksvurdering:

Rådmannen ønsker ikke å ha noen mening om statskirkeordningen bør oppheves eller ikke. Utvalget er delt i synet på hvordan kirkeordningen bør være. Her foreligger tre hovedsyn, som reflekteres i innstillingen i tre punkter, der det stemmes for ett av forslagene.

En er opptatt av at kirkens økonomiske fundament ikke er avhengig av den til enhver tid aktuelle kommunale økonomi, slik systemet er i dag. Når vedlikeholdet av Røros kirke er mangelfullt er det ikke isolert et uttrykk for kommunens holdning til kirken, men resultatet av en streng prioritering blant mange tunge oppgaver. En støtter derfor ikke utvalgets flertall som foreslår at kommunene skal ha ansvar for bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Det er store forskjeller mellom landets 433 hva angår kirkebygg og kostnader til drift. Røros kirke er et godt eksempel på hvorfor kirkene ikke bør være et kommunalt ansvar. Denne kirke representerer store drifts og vedlikeholdskostnader, langt utenfor det en normalt har evne til i en mindre kommune. Statens evne til å nyansere økonomiske overføringer i tråd med behovet er ikke tilstrekkelig utviklet.

Det er derfor rådmannens oppfatning at bygging og drift av kirkebygg bør være en oppgave for staten. Det faller derfor også naturlig å foreslå at gravferdsforvaltningen overtas av staten, enten det nå blir en videreføring av statskirken eller en lovforankret folkekirke.

Innstilling:

1. a) Røros kommune ønsker at Den norske kirke organiseres som en lovforankret folkekirke
b) Røros kommune ønsker at Den norske kirke organiseres som en selvstendig folkekirke
c) Røros kommune ønsker at dagens statskirkeordning videreføres innenfor dagens grunnlovbestemmelser
- 2) Røros kommune ønsker at menigheten skal ha ansvaret for bygging og drift av kirkebygg. Staten bør ha ansvaret for verneverdige og fredede kirker.
- 3) Røros kommune ønsker at den lokale kirke skal stå for gravferdsforvaltningen.
- 4) Røros kommune støtter forslaget om at staten skal ha ansvar for å dekke alle lønninger og personalkostnader knyttet til drift av kirken. Dette standpunkt er uavhengig av om det blir en videreført statskirke eller en lovforankret statskirke.

Behandling i Formannskapet 03.10.2006:

Saken tilbakesendes administrasjonen for utfyllende opplysninger.

Vedtak i Formannskapet 03.10.2006:

Behandling i Formannskapet 17.10.2006:

Forslag til innstilling pkt. 1 a fikk 0 stemmer
Forslag til innstilling pkt. 1 b fikk 1 stemme.
Forslag til innstilling pkt. 1 c fikk 6 stemmer.

Forslag til innstilling pkt. 2 enstemmig tiltrådt.
Forslag til innstilling pkt. 3 enstemmig tiltrådt.
Forslag til innstilling pk. 4 tiltrådt med 6 mot 1 stemme.

Vedtak i Formannskapet 17.10.2006:

1. Røros kommune ønsker at dagens statskirkeordning videreføres innenfor dagens grunnlovbestemmelser
2. Røros kommune ønsker at menighetsrådene skal ha ansvaret for bygging og drift av kirkebygg. Staten bør ha ansvaret for verneverdige og fredede kirker.
3. Røros kommune ønsker at den lokale kirke skal stå for gravferdsforvaltningen.
4. Røros kommune støtter forslaget om at staten skal ha ansvar for å dekke alle lønninger og personalkostnader knyttet til drift av kirken. Dette standpunkt er uavhengig av om det blir en videreført statskirke eller en lovforankret statskirke.

Behandling i Kommunestyret 26.10.2006:

Repr. Th. Thorsen (SV) foreslo:

Røros kommune ønsker at Den norske kirke organiseres som en selvstendig folkekirke på lik linje med andre trossamfunn.

Røros kommune ønsker at gravferdsforvaltningen skal være en kommunal oppgave.

Røros kommune ønsker at Den norske kirke finansieres gjennom en medlemskontingent supplert med offentlig tilskudd til særskilte formål herunder fredede og vernede kirker.

Repr. H. Wendelbo (DNA) foreslo:

Pkt. 1. Røros kommune ønsker at dagens statskirkeordning organiseres som en lovforankret folkekirke. Dette ved særlov gitt av Stortinget.

Pkt. 2. Øverste myndighet legges til Kongen i kirkelig Statsråd.

Pkt. 3. Biskoper og prester utnevnes av Kongen i kirkelig statsråd.

Pkt. 4. Røros kommune ønsker at den lokale kirke skal stå for gravferdsforvaltningen.

Pkt. 5. Røros kommune mener alle lønninger og personalkostnader benyttet til drift av kirken uavkortet overføres fra stat til kommune.

Pkt. 6. Staten må ta det hele og fulle drifts- og vedlikeholdsansvaret/kostnader for kulturmonumentale kirkebygg eksempelvis Nidarosdommen og Bergstaden Ziir. Forøvrig bør staten ha ansvaret for verneverdige fredede kirker.

Repr. R. Krog (Fl. SP/V) foreslo: (Pkt. 1.)

Røros kommune ønsker at Den norske kirke organiseres som en lovforankret folkekirke.

Voteringer:

Repr. Th. Thorsens forslag ble avvist med 10 mot 17 stemmer.

Videre fikk formannskapetets innstilling pkt. 1. 0 stemmer, Repr. H. Wendelbos forslag fikk 15 stemmer, Repr. R. Krogs forslag fikk 12 stemmer.

Formannskapetets øvrige innstilling fikk 3 stemmer, Repr H. Wendelbos forslag fikk 24 stemmer.

Vedtak i Kommunestyret 26.10.2006:

- Pkt. 1. Røros kommune ønsker at dagens statskirkeordning organiseres som en lovforankret folkekirke. (Dette ved særlov gitt av Stortinget).
- Pkt. 2. Øverste myndighet legges til Kongen i kirkelig Statsråd.
- Pkt. 3. Biskoper og prester utnevnes av Kongen i kirkelig statsråd.
- Pkt. 4. Røros kommune ønsker at den lokale kirke skal stå for gravferdsforvaltningen.
- Pkt. 5. Røros kommune mener alle lønninger og personalkostnader benyttet til drift av kirken uavkortet overføres fra stat til kommune.
- Pkt. 6. Staten må ta det hele og fulle drifts- og vedlikeholdsansvaret/kostnader for kulturmonumentale kirkebygg, eksempelvis Nidarosdommen og Bergstadens Ziir. Forøvrig bør staten ha ansvaret for verneverdige fredede kirker.

Staten og Den norske kirke – Spørsmål til høringsinstansene

Navn på høringsinstans: **Røros kommune**

Type høringsinstans

- Kommune
 Menighetsråd/kirkelig fellesråd/bispedømmeråd
 Prost/biskop
 Tros- eller livssynssamfunn utenfor Den norske kirke
 Frivillig organisasjon innenfor Den norske kirke
 Annen offentlig instans
 Annen privat instans

1. Hvilke overordnede prinsipper bør ligge til grunn for tros- og livssynspolitikken?

Røros kommune mener at tros- og livssynsfrihet er en grunnleggende allment akseptert rettighet. Tros- og livssynsfrihet trenger ikke å være i motsetning til statskirkeordningen. Tvert om vil en moden statskirkeordning virke modererende og brobyggende mellom trosretninger. En avvikling av statskirken kan i neste omgang føre til sterk økning i visse trosretninger, med radikale oppfatninger og forkynnelse som kan virke undertrykkende overfor minoriteter og mindre trosretninger.

Det skal være frihet til religion, så vel som fra religion. Ingen skal bli utsatt for tvang som begrenser muligheten til å velge en tro eller et livssyn, eller diskrimineres på bakgrunn av religiøs eller livssynsmessig tilhørighet. Disse garantier kan best gis innenfor en modernisert statskirkeordning.

NEDENFOR FØLGER AVSTEMNINGEN FOR ~~RØROS KOMMUNESTYRE~~ FOR DE ENKELTE SPØRSMÅL KNYTTET TIL HØRING AV NOU 2006 : 2.

2. Den norske kirke som statskirke:

Bør fortsette.

18 stemmer

I en tid med store endringer og både kulturelt og religiøst mangfold, ropes det etter trygghet og stabilitet, forutsigbarhet og tilhørighet. Vår tid preges av både rastløshet og rotløshet. Vi er i en ideologisk og verdimesig krise. Selv politikerne våre mangler visjoner og tro på det de holder på med. I en slik situasjon er det viktig at noe ligger fast, som en verdimesig ballast og et sted å høre til. Statskirken er en slik ordning som sikrer vår identitet og vårt fellesskap, vår historie og arv.

Vår nåværende kirkeordning sikrer også at vi har en åpen og raus folkekirke - med teologisk mangfold og nytenkning. Det er nettopp båndene mellom stat og kirke som har vært

medvirkende til kirkens åpenhet - både når det gjelder kvinnelige biskoper og homofiles plass i kirken. En frikirke blir en trangere og mindre åpen kirke.¹

- Bør avvikles 9 stemmer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare

3. I hvilken lov bør Den norske kirke være forankret?

- Grunnloven 12 stemmer

Begrunnelse: Statskirkeordningen er den beste garantien for at kirken er der for alle som ønsker det og at alle kan føle seg hjemme her, uavhengig av trosretning.

- Egen kirkelov vedtatt av Stortinget 6 stemmer
 Lov om trossamfunn 8 stemmer
 Vet ikke / ønsker ikke å svare 1 stemme

4. Hvordan bør Den norske kirke finansieres?

- Gjennom medlemsavgift 0 stemme
 Medlemsavgift med noe støtte fra det offentlige 7 stemmer
 Støtte fra det offentlige og med noe medlemsavgift
 Offentlig finansiering uten medlemsavgift 19 stemmer

Begrunnelse: Svaret på dette spørsmål er egentlig gitt i svar 1. En statskirke med rom for alle trosretninger kan ikke finansieres gjennom medlemsavgift, kontingent osv. I prinsipp vil den amerikanske finansieringsmåten av kirken virke negativ for enhver trosutøvelse, ved at den som gir "mest" har den beste plassen i kirka.

- Vet ikke / ønsker ikke å svare 1 stemme

5. Hvordan bør valgordningene og demokratiet være dersom statskirkeordningen avvikles?

- Valgordningene bør være som i dag 15 stemmer

Begrunnelse: Dagens valgordning er velfungerende og rettferdig, ved at de som er aktive i menigheten også er de som bestemmer sammensetningen av menighetens folkevalgte organer. Oppslutningen om menighetsrådvalg er totalt sett lav. Dette kan bedres ved at menighetene tillegges økt ansvar (gravferdsforvaltning, kirkebygg).

- Øke bruken av direkte valg til kirkens besluttede organer 1 stemme
 Vet ikke / ønsker ikke å svare 11 stemmer

¹ Sogneprest Einar Gelius, kronikk Aftenposten 8. oktober 2006.

6. Dersom statskirkeordningen avvikles, hva bør i så fall stå i § 2 (eller i en annen paragraf) i Grunnloven i tillegg til prinsippet om religionsfrihet?

(Her kan du/dere sette kryss på ett eller flere alternativer)

☐ Ingen tillegg	0 stemme
☐ De politiske prinsipper som statsforfatningen bygger på; så som demokrati, rettstaten og menneskerettighetene	26 stemmer
☐ Det kristne og humanistiske verdigrunnlaget	0 stemme
☐ Det humanistiske verdigrunnlaget	0 stemme
☐ At Den norske kirke er en evangelisk-luthersk kirke	0 stemme
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare	1 stemme

7. Hvem bør ha ansvaret for gravferdsforvaltningen?

☐ Den lokale kirke (menighetsråd eller kirkelig fellesråd)	18 stemmer

Begrunnelse: Økt ansvar fører til større engasjement, kirken kan bygge opp en lokal administrasjon med kunnskap og fagfolk. Dette vil gi kirken en større plass i folks bevissthet

☐ Kommunen	9 stemmer
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare	0 stemme

8. Hvem bør eie og forvalte kirkebyggene?

☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret	0 stemme

Begrunnelse: En kirke finansiert av stat og "eid" av menigheten kan ikke ha kommunene som eier av menighetens viktigste rom, kirkebygget. Det vil gi grunnlag for kiving og krangel om penger og skape dårlig kjemi mellom kirken og den lokale kommunale forvaltning.

☐ Den lokale kirke bør eie kirkebyggene, og kommunen bør ha det økonomiske ansvaret	0 stemme
☐ Kommunen bør eie kirkebyggene og ha det økonomiske ansvaret	0 stemme
☐ Vet ikke / ønsker ikke å svare	8 stemmer
Staten	19 stemmer